

حرکت کمپین 11 ایران در مسیر آگاه‌سازی عمومی و دسترسی پذیری فناوری برای همه

هفته گذشته ۶۹ شهر بزرگ دنیا رویدادهای مختلفی را در روز جهانی دسترسی پذیری وب (web accessibility) برگزار کردند تا یکبار دیگر بر ضرورت استیفای حق مسلم معلولان و افرادی با نیازهای ویژه در برخورداری از مزیت‌های تکنولوژی و فناوری، تاکید کنند. در ایران نیز این مفهوم و اهمیت آن چند سالی است که از سوی شرکت‌های خصوصی، برنامه‌نویس‌ها و توسعه‌دهنده‌های وب مورد توجه قرار گرفته و تلاش می‌شود تا با برنامه‌هایی عملی و محصولاتی عینی به دامنه این مفهوم و تحقق آن افزوده شود.

کلاهی آبی برای همه

ماجرای نام‌گذاری روز جهانی دسترسی پذیری وب (web accessibility) با ایده‌پردازی «Joe Devon» طراح وب لس آنجلسی و همکاری متخصص دسترسی پذیری اهل کانادا به نام «Jennison Asuncion» آغاز شد. بعد از آنکه جو یک پست ساده در وبلاگش نوشت و ایده خود در باره اختصاص یک روز به عنوان روز جهانی آگاهی بخشی درباره دسترسی پذیری را مطرح کرد، جیسون متخصص کانادایی به طور اتفاقی آن را خواند و تصمیم گرفت با جو در زمینه رسمیت‌دادن به ایده‌اش، همکاری کند.

با تلاش‌های این دو نفر و پردازش نظرات و ایده‌هایشان از سال 2012 یعنی 7 سال قبل تاکنون، سومین پنجشنبه از ماه می، با سایر پنجشنبه‌های این ماه یک فرق عمده دارد. این روز با نشانه اختصاری «GAAD» از عنوان «Global Accessibility Awareness Day» روز جهانی آگاهی‌بخشی درباره دسترسی پذیری وب، نامگذاری شده است.

در این روز فعالان حوزه فناوری در بخش‌ها مختلف از دسترسی‌پذیری می‌گویند یا می‌نویسند و به همه به ویژه دولتمردان تاکید می‌کنند که معلولین و دارندگان نیازهای ویژه، حق دارند به اندازه سایرین از امکانات مبتنی بر تکنولوژی و فناوری بهره‌مند شوند؛ بنابراین لازم است تا ضمن آموزش استانداردهای طراحی دسترسی‌پذیری به توسعه دهنده‌های وب و اپلیکیشن‌ها نسبت به وضع قوانین مرتبط با این موضوع، اقدامات فوری و لازم صورت بگیرد.

آمارهای جهانی تاکید می‌کنند که حدود یک میلیارد انسان با معلولیت و نیازهای خاص در دنیا زندگی می‌کنند که مجبورند به گونه‌ای متفاوت از امکانات تکنولوژی و فناوری استفاده کنند. عکس کلاه آبی جفری زلدمن بر روی کتابی با عنوان «استانداردهای وب و دسترسی پذیری آن» همراه با شعار GAAD دستمایه برنامه‌های متنوع برای رساندن پیام ضرورت متناسب‌سازی فضای مجازی و تکنولوژی‌های فناورانه برای همه به گوش جهانیان اعم از فعالان اجتماعی، برنامه‌نویس‌ها و توسعه‌دهنده‌ها و ... شده است.

11 کمپین ایران و حرکت در مسیر آگاه‌سازی و

دسترسی‌پذیری

مفهوم دسترسی‌پذیری در ایران نیز همزمان و همگام با واکنش‌های جهانی به این روز، اهمیت بیشتری یافته است. هرچند در سال‌های گذشته بیشتر تلاش فعالان بر روی بهبود دستیابی پذیری خدمات و سرویس‌های دیجیتال از سوی معلولین جسمی و حرکتی به دهکده جهانی متمرکز شده بود، ولی اکنون با گسترش استفاده از تجهیزات دیجیتال همراه در زندگی روزمره افراد این تلاش‌ها معطوف به بهبود دسترسی‌پذیری سرویس‌های اینترنتی شده است. سرویس‌های اینترنتی مبتنی بر وب با توجه به وجود استانداردهای کافی و برنامه موجود برای تکامل آنها تا حد زیادی برای دسترسی افراد معلول بهینه شده‌اند؛ با این وجود با توجه به جوان بودن بستر دستگاه‌های هوشمندی مانند موبایل و تبلت در کشور، استانداردهای لازم برای توسعه این سرویس‌ها و دسترسی‌پذیریشان برای عموم افراد به توجه بیشتر نیاز دارد.

آگاهی از نیازها و استانداردهای لازم برای دسترسی‌پذیرکردن خدمات و سرویس‌های فناورانه برای معلولان و توانیاب‌ها نیازمند حضور بیشتر آنها در جامعه و افزایش تعاملاتشان با فعالان این حوزه است. از مدتی قبل کمپین 11 ایران با حضور جمعی از فعالان حوزه آی‌تی، ایده‌پردازی شرکت چارگون و اقدام عملی موسسه خیریه همگام، فعالیت ویژه‌ای را برای آگاه‌سازی مردم نسبت به دلایل حضور اندک معلولین در اجتماع و وجود مشکلات فراوان آنها درحوزه‌های مختلف فناوری، شهری، تفریحی، فرهنگی، حقوقی و .. آغاز کرد.

اعضای خانواده چارگون و ایده‌پردازان کمپین 11 ایران معتقدند فعالیت بهینه و موثر در این زمینه نه تنها مسئولیت اجتماعی شرکت‌های خصوصی مانند چارگون؛ بلکه وظیفه همه سازمان‌ها، نهادهای و افراد جامعه است. این کمپین بهانه‌ای است که یادآوری می‌کند غیبت معلولین از جامعه به دلیل معضلات فرهنگی، اجتماعی و نبود امکانات مناسب شهری و شغلی است و باید برای برطرف کردن آن، گامی جدی برداشت.

اقدامات عملی کمپین 11 ایران در زمینه اطلاع رسانی از نیازهای جامعه معلولان و توانیاب‌ها با چندین تجربه موفق و اثرگذاری مناسب همراه بوده است. از جمله این اقدامات می‌توان به برگزاری دو دوره مسابقه بوچیا بین معلولان و فعالان حوزه آی‌تی و استارت‌آپی برای آشنایی نزدیک از توانمندی و روحیه آنها، برگزاری رویدادهای دوره‌می 11 ایران در مکان‌های عمومی و تهیه ویلچر و تجهیزات مناسب برای افراد تحت پوشش موسسه و ... اشاره کرد.

مشارکت در برگزاری رویداد توان تک به عنوان نخستین محفل جدی مشترک معلولان و فعالان حوزه آی‌تی و برنامه‌نویس‌ها یکی دیگر از اقدامات موثر کمپین 11 ایران برای ایجاد ارتباط بین معلولان و حوزه فناوری این بوده است.

در جریان این رویداد، علاوه بر برگزاری کارگاه‌های آموزشی متنوع، نمایشگاهی از دستاوردهای متنوع شرکت‌های بزرگ و کوچک در حوزه ارائه خدمات به ویژه با محور توانیاب‌ها راه‌اندازی شد. ارائه انواع تجهیزات الکترونیکی از ویلچرهای سبک تا عصاهای هوشمند ویژه نابینایان، ارائه اپلیکیشن‌های متنوع در حوزه ارائه خدمات بانکی، مالی، مشاوره‌ای و ... به توانیاب‌ها از جذابیت‌های این نمایشگاه بود.

در کنار این فضای نمایشگاهی، فرصتی نیز برای ارائه تجربه‌های شرکت‌های مختلف که از جامعه توانیاب‌ها نیروی کار، جذب کرده‌اند در قالب «منطقه ویژه اشتغال و

کارآموزی» مهیا بود. در این منطقه علاوه بر مرکز اشتغال حمایت شده رعد، نماینده‌هایی از سایت‌های کاریابی معروف حضور داشتند و متناسب با شرایط افراد توانیاب به آنها در مورد تهیه رزومه حرفه‌ای و موقعیت‌های شغلی مناسب راهنمایی و مشورت می‌دادند.

تجربه شرکت‌هایی مانند اسنپ، چارگون و ... در استخدام نیروهای توانیاب و باور به توانمندی آنها از مزیت‌های این رویداد توان‌تک بود. این اقدام با استقبال سایر شرکت‌های حاضر برای الگوبرداری و ایفای نقش موثر در حوزه مسئولیت‌های اجتماعی، همراه شد؛ به طوریکه بسیاری از شرکت‌های حاضر با دریافت رزومه از توانیاب‌ها، عزم خود را برای استخدام و به کارگیری این افراد به نمایش گذاشتند.